

Gittan Jönsson är årets mottagare av Christinapriset och det var en lika överraskad som rörd vinnare som satte ljuskronan på huvudet.

Hyllad. Envis och stridbar konstnär vann Christinapriset

Gittan Jönsson kom till Christinehof slott i tron att hon skulle hålla föredrag om en konstnärskarriär som sträcker sig över sex decennier.

Hennes förvåning gick inte att ta miste på när det uppdagades att hon är 2021 års mottagare av Christinapriset.

CHRISTINEHOF På slottets tredje våning sitter ett fyrtiotal åhörare och lyssnar på hur ett liv i konstens tjänst kan te sig. Gittan Jönsson – som delar sitt liv mellan bostäder i Brantevik och Berlin – berättar målade om alltifrån tidiga samarbeten med Carl Johan De Geer och Marie-Louise Ekman, till senaste covid-projektet med Kristina Abelli Elander där de har skickat dagboksanteckningar i form av tecknade serier till varandra.

Att det enkom är för denna föreläsning hon tror sig vara på plats blir uppenbart när Mia Gröndahl från föreningen Christinas Wänner övertar ordet.

Nyheten om att Gittan Jönsson är årets mottagare av Christinapriset – ett pris som ska gå till en kvinna som

stärkt och lyft kultur och företagande i sydöstra Skåne – bemöter konstnären själv med ett spontant "oj, oj, oj".

Mia Gröndahl motiverar det hela med referenser till två av Gittan Jönssons mest kända verk:

– Vilken befrielse var det inte för min generation av unga kvinnor när Diskkasterskan släpptes loss i baljan 1978! Ett uppror i hemmets hjärta. Och när en hel armada av Dammsugerskor intog världen kändes det hoppfullt: Tillsammans kan vi förändra världen!

Strax därpå sätts en ljuskrona – designad av Helena Åkesson – på Gittan Jönssons huvud, varpå Mia Gröndahl erbjuder en kram.

– Är du vaccinerad? frågar Gittan Jönsson leende.

– Jag är mycket vaccinerad, svarar Mia Gröndahl.

Efter ceremonin medger Gittan Jönsson att hon är lika överraskad som rörd över uppmärksamheten.

– Det är mycket hedrande och jag är fortfarande lite omtumlad av detta, säger hon.

Att hennes konstnärskap lämpar sig väl för utmärkelsen råder det dock inget tvivel om. Hon tog tidigt strid för kvinnors rätt att höras och synas, såväl i samhället som i konstvärlden. Bland annat medverkade hon samt gjorde omslag på det klassiska feministiska musikalbumet "Sånger om kvinnor" 1971.

Men lätt har det inte alltid varit.

– Det jag är mest stolt över är nog att jag aldrig har gett upp, konstaterar Gittan Jönsson. Det har varit många perioder av total otrygghet, då det varit svårt att se vägen framåt. Så som det är att vara konstnär.

Att hon har rätt ut situationerna tackar hon pappa för.

– Han var från Helsingborg men åkte Vasaloppet fyrtio gånger och var otroligt envis. Jag har nog en stor dos av det där från honom.

Pappan spelar också en roll i ett av hennes mest kända verk, Diskkasterskan från 1978, som föreställer en kvinna som revolterande kastar tallriken över axeln vid köksbänken.

– Inspirationen kom från ett påse riven parmesanost där en kvinna kastar iväg rivjärnet. Jag gjorde det till en tallrik istället och såg det som en hyllning till min mamma och hennes generation kvinnor. Men efter ett tag upptäckte jag att tallriken lika gärna kunde vara en diskus, och pappa var diskuskastare. Så det finns både mamma och pappa i det verket.

Gittan Jönsson ler och lyfter på Christinapriset som ligger på bordet framför henne. Hon konstaterar att ljuskronan "är mycket vacker" och att hon – som är döpt efter prinsessan Birgitta – nu äntligen kan sägas ha fått sin krona.

– Men detta är väl en drottningkrona? Och det är klart, jag är ju farmor numera, då går det väl inte att vara prinsessa längre?

Henrik Ekblom Ystén

henrik.ekblom@ystadsallehanda.se

CHRISTINAPRISET

Tidigare vinnare:

- 2017: Py Morisse Paavolainen.
- 2018: Jea Jonsson.
- 2019: Bodil Mårtensson.
- 2020: Maria Persson.